

Príloha 1 Opis referenčných úrovní pre oblasť tvorivého myslenia PISA 2022

Úroveň	Dolná hranica skóre	Charakteristika
6	48	Žiaci, ktorí preukázali v oblasti tvorivého myslenia zručnosti na úrovni 6, sa dokážu produktívne zapojiť do vytvárania nápadov – v rámci vytvárania originálnych nápadov aj rôznych nápadov – v širokom spektre úloh, ktoré si vyžadujú grafické znázornenie, písomné vyjadrenie; alebo úloh zameraných na riešenie problémov. To platí aj pre úlohy, ktoré majú komplexnejší charakter, sú abstraktné a ich kontext nie je týmto žiakom úplne známy. V porovnaní so žiakmi na úrovni 5, žiaci, ktorí dosiahli túto úroveň, dokážu identifikovať slabé miesta existujúcich riešení v oblasti riešenia sociálnych a prírodovedných problémov, vrátane tých, ktoré sú vsadené do menej známeho kontextu. Na porozumení týchto súvislostí potom dokážu navrhnuť originálne a inovatívne spôsoby, ako tieto riešenia vylepšiť. Dokážu tiež vytvoriť viacero vhodných nápadov na riešenie komplexných problémov v sociálnej oblasti a v oblasti prírodných vied, pričom vytvorenie týchto nápadov si vyžaduje špecifickejšie znalosti kontextu domény. Zároveň niektoré zadania majú obmedzenejší priestor na riešenie. V úlohách, ktoré si vyžadujú grafické znázornenie a písomné vyjadrenie, dokážu žiaci na úrovni 6 vytvoriť a vylepšiť abstraktnejšie grafické návrhy, kombinovať grafické prvky a znázornenia nečakaným spôsobom a originálnym spôsobom interpretovať alebo zdokonaľovať existujúce znázornenia.
5	41	Žiaci, ktorí preukázali v oblasti tvorivého myslenia zručnosti maximálne na úrovni 5, sa dokážu produktívne zapojiť do vytvárania nápadov – v rámci vytvárania originálnych nápadov aj rôznych nápadov – v úlohách, ktoré si vyžadujú grafické znázornenie, písomné vyjadrenie; alebo v úlohách zameraných na riešenie problémov. Žiaci zaradení do úrovne 5 dokážu vymyslieť viacero kvalitatívne odlišných spôsobov, ktorými vyjadrí svoju predstavivosť a nájdu riešenie problémov v sociálnej oblasti alebo v oblasti prírodných vied, ktoré dobre poznajú. Dokážu vytvoriť niekoľko rôznych myšlienkových prepojení, pričom zvažujú rôzne interpretácie a perspektívy toho istého problému alebo stimulu. V úlohách, ktoré sú zamerané na jednoduchý alebo abstraktný písomný prejav, dokážu využiť svoju predstavivosť a vytvoriť originálne písomné diela, v ktorých prepájajú myšlienky netradičným spôsobom alebo do nich pridávajú nezvyčajné detaily, pomocou ktorých tvorivo rozpracúvajú bežné témy. V porovnaní so žiakmi na úrovni 4 títo žiaci dokážu v rámci úloh vyžadujúcich vytvorenie grafického návrhu vytvoriť originálne grafické dielo, ktoré v sebe neobvyklým alebo nečakaným spôsobom kombinuje rôzne prvky. Tiež v úlohách, ktoré vyžadujú riešenia problémov v sociálnej oblasti alebo v oblasti prírodných vied, ktoré sú im známe, dokážu žiaci na tejto úrovni vytvoriť nápady predstavujúce nekonvenčné riešenia a nápady zahŕňajúce inovatívny prístup. To platí aj v prípade, keď majú za úlohu vylepšiť existujúci nápad na riešenie problému, ktorý riešia v rámci otvorenejšieho kontextu, ktorý dobre poznajú.
4	32	Žiaci, ktorí preukázali v oblasti tvorivého myslenia zručnosti maximálne na úrovni 4, sa dokážu produktívne zapojiť do tvorby nápadov v rámci rôznych úloh, ktoré si vyžadujú grafické znázornenie, písomné vyjadrenie; alebo úloh zameraných na riešenie problémov. V rámci kontextu, ktorý dobre poznajú, dokážu žiaci zaradení do úrovne 4 v jednoduchých úlohách poskytnúť tiež originálne nápady a vytvárať rôzne nápady. V porovnaní so žiakmi na úrovni 3, dokážu žiaci na tejto úrovni vytvoriť vhodný nápad vo väčšine úloh zameraných na vytváranie rôznych nápadov, vrátane komplexnejších úloh alebo úloh, ktoré sú zamerané na riešenie problémov v sociálnej oblasti alebo v oblasti prírodných vied, ktoré nie sú žiakom úplne známe. Môžu tiež stavať na nápadoch pre riešenia problémov v sociálnej oblasti a v oblasti prírodných vied, ktoré vytvoril niekto iný, majú však tendenciu opakovať riešenia, ktoré bežne poskytujú aj ich rovesníci. V úlohách zameraných na písomný prejav dokážu žiaci na úrovni 4 vytvárať svoje vlastné originálne nápady, niekedy aj v prípade, že opakujú nápady, ktoré vytvoril niekto iný. Dokážu prejaviť svoju predstavivosť nečakaným spôsobom, vyjadriť netradičné myšlienkové prepojenia medzi prvkami uvedenými v stimule a svojím písomným prejavom, alebo pridať k bežným nápadom nezvyčajné detaily, ktorými nápady tvorivo rozvinú. V otázkach vyžadujúcich písomný prejav a otázkach zameriavajúcich sa na riešenie problémov v sociálnej oblasti dokážu žiaci na tejto úrovni vytvoriť dva alebo tri kvalitatívne odlišné nápady. Sú však menej úspešní v komplexnejších úlohách alebo v úzko zameranom kontexte v úlohách z oblasti riešenia sociálnych problémov alebo prírodných vied.

3	23	<p>Žiaci, ktorí preukázali v oblasti tvorivého myslenia zručnosti maximálne na úrovni 3, dokážu vytvoriť jeden vhodný nápad alebo niekoľko vhodných nápadov, a to nielen v jednoduchých úlohách, ale aj v úlohách so strednou náročnosťou vyžadujúcich grafické znázornenie alebo písomné vyjadrenie, ako aj v úlohách zameraných na riešenie problémov, vrátane rozsiahlejších písomných nápadov, ktoré si vyžadujú zapojenie a vyjadrenie predstavivosti a súvislé nadviazanie na nápady iných. Žiaci zaradení do tejto skupiny teda preukazujú vyššiu úroveň zapojenia sa do úloh z oblasti tvorivého myslenia v porovnaní so žiakmi na nižších úrovniach 1 a 2. Žiaci, ktorí preukázali zručnosti na úrovni 3, zvyčajne navrhujú nápady, ktoré sa opierajú o zjavné myšlienkové prepojenia alebo sa týkajú bežných tém, ktoré zdieľajú s rovesníkmi, ale začínajú preukazovať schopnosť vytvárať originálne riešenia problémov zameraných na sociálne otázky viažuce sa na bežný život a situácie, ktoré dobre poznajú. Môžu poskytnúť nápady na riešenie problémov, o ktorých väčšina žiakov neuvažuje, alebo vylepšiť konvenčné riešenia inovatívnymi alebo rozličnými doplnkami.</p>
2	15	<p>Žiaci, ktorí preukázali v oblasti tvorivého myslenia zručnosti maximálne na úrovni 2, dokážu vytvoriť vhodné návrhy v úlohách vyžadujúcich odpoveď vo forme jednoduchého grafického zobrazenia alebo písomného vyjadrenia a taktiež v úlohách, v ktorých je potrebné nájsť riešenie na bežné, každodenné problémy v sociálnej oblasti. V porovnaní so žiakmi, ktorí preukázali zručnosti maximálne na úrovni 1, žiaci na tejto úrovni dokážu ďalej rozvíjať jednoduché nápady týkajúce sa písomného vyjadrenia, ktoré majú formu dlhších nadpisov alebo krátkych dialógov. V úlohách vyžadujúcich znázornenie nápadov, vytvárajú títo žiaci nápady, ktoré sa opierajú o zjavné myšlienkové prepojenia, alebo ktoré vychádzajú z existujúceho riešenia problémov – v úlohách zameraných na riešenie sociálnych problémov. V niektorých úlohách vyžadujúcich písomný prejav, ako aj v úlohách zameraných na riešenie sociálnych problémov dokážu títo žiaci poskytnúť viac ako jeden vhodný nápad, no tieto nápady sa od seba kvalitatívne navzájom neodlišujú.</p>
1	6	<p>Žiaci, ktorí preukázali v oblasti tvorivého myslenia zručnosti maximálne na úrovni 1, dokážu navrhnuť veľmi jednoduché grafické zobrazenia, na čo využívajú izolované tvary alebo existujúce grafické prvky, v niektorých prípadoch do nich včleňujú vlastné krátke písomné prvky (napr. pár slov), ktoré si vyžadujú zapojenie predstavivosti. Vo všeobecnosti platí, že žiaci, ktorí dosiahli maximálne túto úroveň zručností v oblasti tvorivého myslenia, sa spoliehajú na bežné témy alebo myšlienkové prepojenia, z ktorých vychádzajú pri tvorbe odpovede. Majú problém vytvoriť viac ako jednu vhodnú myšlienku (nápad), a to aj v rámci otvorených a veľmi jednoduchých úloh zameraných na predstavivosť. Títo žiaci zvyčajne vytvárajú jednoduché grafické alebo písomné diela, na ktorých je málo detailov odrážajúcich minimálnu úroveň zapojenia sa do riešenia úlohy.</p>